

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (...), ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd) által képviselt felperes neve(...) felperesnek a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (...) által képviselt ... (...) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. július 1. napján meghozott 1.G.40.851/2015/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;
kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) forint + áfa másodfokú perköltséget;
megállapítja, hogy a felperes személyes költségmentességére tekintettel le nem rótt 38.260 (Harmincnyolcezer-kétszázhatvan) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az alperesi jogelőd-vel (a továbbiakban: alperes) 2007. június 27-én megkötött deviza alapú fogyasztói hitelszerződés semmisségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte, bejelentve, hogy az alperessel szemben 2015. február 1. napján 478.197 forint tartozása állt fenn, amely összeget és az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 301/A. §-a szerinti kamatát a határozathozataltól kezdődően vállalja megfizetni. Érvénytelenséget eredményező okként az alábbiakra hivatkozott:

I. A szerződéskötéskor az alperes képviseletében eljáró autókereskedés az Üzletszabályzatot nem adta át a felperesnek, azt nem olvasta fel, nem magyarázta el, így fogyasztóként nem volt abban helyzetben, hogy annak tartalmát befolyásolni tudja, vagy elfogadja, ezért a rPtk. 205/B. §-ára figyelemmel nem vált a szerződés részévé, illetve felperesi aláírás hiányában az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 201. § (1) bekezdésében előírt írásbeli alakítás megsértése miatt a rPtk. 217. § (1) bekezdése alapján semmis, a felek jogviszonyában „nem létezőnek minősül”.

A felek közötti jogvitákra az alperes székhelye szerinti Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességének a kikötését tartalmazó részében az Üzletszabályzat a 2/2012. (XII. 12.) PK

vélemény 5.a. pontjára és a 3/2013. PJE határozatra figyelemmel a rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen, ezért a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében semmis.

II. Annak következtében, hogy az Üzletszabályzatot nem létezőnek kell tekinteni, a vételi jog, mint a rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja szerinti szükséges biztosíték tartalma, gyakorlásának feltételei nem meghatározottak, mely a rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja szerinti semmisséget eredményez. Amennyiben az Üzletszabályzat létezőnek és a szerződés részének minősül, annak a szerződés megkötésekor hatályos, vételi jogra vonatkozó része a rPtk. 374. § (2) bekezdésébe ütközően írja elő az öt évet bármely okból meghaladó futamidő esetére újabb vételi jog alapítását.

III. A deviza alapú hitelszerződésből eredően a felperesre háruló árfolyamkockázat tekintetében az alperes elmulasztotta a rPtk. 205. § (3) bekezdése, a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szerinti, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak megfelelő tájékoztatási kötelezettsége teljesítését, melynek következtében a szerződés jogszabályba ütközés miatt a rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján, továbbá tisztességtelenség miatt semmis.

IV. A rHpt. 6. §-a szerint pénzügyi vállalkozásnak minősülő alperes cégjegyzésére a rHpt. 47. § (1) bekezdése értelmében két igazgatósági tag együttesen jogosult, amely csak együttes aláírási jogként ruházható át, az alperes szervezeti képviselői – a 2006. évi V. törvény (Ctv.) 8. §-ának, valamint a nemo plus iuris elvének megfelelően – a perbeli szerződés alperes nevében történő aláírására a rPtk. 222-223. §-ai szerint adott meghatalmazással nem ruházhattak át több képviseleti jogot, mint amivel maguk is rendelkeztek. A szerződést tehát az alperes meghatalmazása alapján szervezeti képviselőként eljáró autókereskedő részéről is két személynek kellett volna aláírnia, ezzel szemben azt csak egy írta alá, anélkül hogy a képviseleti jogosultságát a felperes felé igazolta volna. A szerződés megkötésére a jogszabályban előírt alaktság megsértésével került sor, ezért az a rPtk. 217. § (1) bekezdése alapján is semmis.

Alaki érvénytelenség esetén az álképviselő szabályai nem alkalmazhatók, a szerződés a képviselő eljárásának esetleges utólagos jóváhagyása ellenére is semmis.

V. Az alperest képviselő autókereskedő a rHpt. 2. számú melléklet I.12.b. pontjára figyelemmel csak kereskedelmi ügynökként járhatott volna el, az ettől eltérő közreműködés a szerződés rPtk. 217. §-a szerinti semmisségét eredményezi.

VI. Tekintettel arra, hogy az árfolyamok kedvezőtlen változása miatt a törlesztőrészek megemelkedtek, ami veszélyeztette a felperes törlesztési képességét, az alperes akkor járt volna el a rPtk. 4. §-a szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, ha a hiteltartozást forintra váltja át. Ezt azonban nem tartotta indokoltnak, mely magatartás tisztességtelen, jóerkölcsbe is ütközik, a szerződés ezért a rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

VII. A perbeli kölcsönszerződés a tényleges tartalma, az alperes valódi szándéka szerint egy burkolt pénzpiaci, tőzsdei befektetésre irányuló deviza ügylet, amelyen nyeréskedik, ugyanakkor minden kockázat a felperesre hárul anélkül, hogy azokról bármilyen tájékoztatást kapott volna, az alperes azonban nem jogosult befektetői tevékenységre, a szerződés emiatt is jogszabályba ütközik és a rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

VIII. A szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközően svájci frank devizanemben nem tartalmazza a hitel-, illetve a törlesztőrészek pontos összegét, mint lényeges tartalmi elemet; azt sem, hogy a teljes hiteldíj mutató (THM) milyen számítás eredménye; a törlesztőrészek összegét milyen árfolyammal kell számolni; az alperes az általa alkalmazott napi több árfolyamból melyikkel számol és a törlesztőrészek esedékessége időpontjának meghatározása is hiányzik [rHpt. 213. § (1) bekezdés b) és e) pontok].

IX. A deviza kölcsön nyújtásához az alperesnek „elvileg” devizát kellett beszereznie, majd azt forintra váltania, ami pénzváltás, ilyen tevékenységet azonban a rHpt. 5. § (2) bekezdés d) pontja szerint csak hitelintézet végezhet, az alperes pénzügyi vállalkozásként nem, ezért a szerződés a rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

Tényleges pénzváltási tevékenység hiányában is semmis a szerződés, mert a deviza árfolyam változásából eredő költségeket az alperes minden jogalap nélkül téríttette meg a felperessel, ez tisztességtelen és jóerkölcsbe is ütközik, így a rPtk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisséget eredményez.

X. Tisztességtelen és jóerkölcsbe ütközik az is, hogy az alperes az ügyleti kamat mértékét 7,05%-ban állapította meg, ugyanakkor a szerződéskötés időpontjában a svájci frank alapkamata mindössze 2,209% volt, ami azóta is folyamatosan csökkent.

Az alperes elévülési kifogás előterjesztése mellett érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, valamennyi, a felperes által megnevezett ok tekintetében vitatta a szerződés, illetve az Üzletszabályzat semmisségét, továbbá azt is, hogy az Üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a felperest az alperes részére 30.365 forint perköltség megfizetésére kötelezte annak megállapításával, hogy a felmerült illetéket a Magyar Állam viseli.

I. Az elévülési kifogást nem osztotta, a keresetet érdemben vizsgálta a perbeli hitelszerződés megkötésekor hatályos rPtk. 205. §-ára és rPtk. 205/A. §-ában foglaltakra utalva kifejtette, az Üzletszabályzat általános szerződési feltételnek minősül, melynek a szerződés részévé válásához az szükséges, hogy alkalmazója a szerződés aláírását megelőzően lehetővé tegye a másik fél számára a tartalmának a megismerését, azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja, ugyanakkor nem feltétele annak a rHpt. 210. § (1) bekezdése szerint történő aláírása. A perbeli esetben az alperes által is aláírt, az 1952. évi III. törvény (rPp.) 196. § (1) bekezdése szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő hitelszerződés 12. pontjában a felperes kijelentette, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el, az is rögzítésre került, hogy a szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott feltételekre az Üzletszabályzat az irányadó. Erre tekintettel a rPp. 164. §-a értelmében a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy az Üzletszabályzatot nem kapta meg, tartalmát nem ismerte, azt nem fogadta el, e körben azonban – a rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatása és felhívása ellenére – bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, mindezek alapján az volt megállapítható, hogy az Üzletszabályzat a szerződés részévé vált, amely alaki szempontból érvényesen jött létre.

Az Üzletszabályzat 33. pontjának az elsőfokú bíróság kizárólagos illetékessége kikötésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelenségét vizsgálta, a rPtk. 209. § (1) és (3) bekezdéseiben, a 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény 5/a. pontjában és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendeletben foglaltakat figyelembe véve rámutatott, e szerződési feltétel tisztességtelensége az adott ügy körülményeire tekintettel egyedileg tisztázandó. Az alperes székhelye szerint illetékes Fővárosi Törvényszék, illetve a felperes lakóhelye szerint illetékes Budapest Környéki Törvényszék egyaránt Budapesten, egymástól alig néhány kilométer távolságra található, ily módon az Üzletszabályzatba foglalt kizárólagos illetékességi kikötés a felperes jogainak érvényesítését, a bíróság előtti megjelenését nem nehezíti meg, az esetleges jogorvoslat tekintetében bármelyik bíróság elsőfokú eljárása esetén egyaránt a Fővárosi Ítéletábra jár el, így a felperes jogorvoslathoz való joga sem szenved sérelmet, mindezt a vitatott feltétel nem tisztességtelen,

II. A szerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja szerinti semmisségét vizsgálva az elsőfokú bíróság rámutatott, az Üzletszabályzat felperes által sérelmezett rendelkezését az alperes 2008. december 1. napjától a rPtk. 374. § (2) bekezdésében, valamint rPtk. 375. § (1) és (4) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően módosította, kiküszöbölte annak az esetleges érvénytelenségét. A szükséges biztosítékok meghatározását a szerződés 10. pontja rögzíti, ezért e körben is megalapozatlanul állította a felperes a szerződés semmisségét.

III. A szerződés alapján a felperesre háruló árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség elmulasztásából eredő semmisséggel összefüggésben az elsőfokú bíróság a 6/2013.

PJE határozatban foglaltakra utalva rögzítette, ezen kötelezettség megsértéséhez sem a rPtk., sem a rHpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét, így önmagában emiatt a szerződés nem ütközik jogszabályba. A szerződés 7. pontja egyebekben a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben előírtaknak megfelelő tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatra.

Vizsgálta azt is, hogy a tájékoztatás megfelelt-e a 2/2014. PJE határozatban előírtaknak, a követelmények megsértése nem eredményezi-e a szerződés tisztességtelenségét és ebből eredő semmisségét. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint mivel a szerződés egyértelműen bizonyítja azt, hogy az árfolyamkockázatról a tájékoztatás az alperes részéről a rHpt. rendelkezéseinek megfelelően megtörtént, a felperesre hárult annak igazolása, hogy nem megfelelő tájékoztatást kapott vagy annak alapján alappal azt gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli. E körben azonban a perben bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a felperes személyes meghallgatásából is az tűnt ki, hogy a szerződés 7. pontjában rögzített tájékoztatást elolvasta, megismerte, az számára érthető volt. Mindezt nem volt megállapítható, hogy felperes az alperes tájékoztatása alapján alappal úgy gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, az csak korlátozott mértékben terheli. A szerződés semmissége tehát az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás elmaradása miatt sem volt megállapítható. Kitért az elsőfokú bíróság arra, a felperestől mint általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes átlagos fogyasztótól elvárható volt, hogy az általa kötendő szerződés körében körültekintően járjon el, megelőzően tárja fel a rendelkezésre álló hiteleshetőségeket és azok kondícióit. A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozataiból egyértelműen megállapítható, hogy e kötelezettségének nem tett eleget, a rPtk. 4. § (4) bekezdése értelmében pedig a terhére esik a körültekintő eljárás hiánya.

IV. A képviseletre, a cégjegyzésre vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással összefüggésben az elsőfokú bíróság a BDT2009. 2023. számú eseti döntésre utalva kifejtette, a képviselet lehet törvényen alapuló (törvényes képviselet), jogi személy szervezeti szabályzatán alapuló (szervezeti képviselet), valamint jogügyleten alapuló (ügyleti képviselet). A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) szerinti törvényes, illetve szervezeti képviseletre, valamint a rPtk. ügyleti képviseletre vonatkozó rendelkezéseit egymás mellett kell alkalmazni, a képviseleti jogkör szempontjából a Gt. rendelkezései nem minősülnek olyan „lex specialis” szabálynak, amely a rPtk. ügyleti képviseletre vonatkozó rendelkezéseinek az alkalmazását gazdasági társaságok esetén kizárná. Az alperes törvényes, illetve szervezeti képviselőinek együttes cégjegyzési joga nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a rPtk. 219. § (1) és (2) bekezdése szerinti meghatalmazással az alperes ügyleti képviselőjeként egy személy járjon el.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes és az autókereskedés közötti együttműködési megállapodás, valamint a perbeli szerződés megkötésére írásban adott külön meghatalmazás alapján az autókereskedés a rPtk. 223. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel jogosult volt arra, hogy az alperes helyett és nevében a perbeli hitelszerződést megkösse.

Az elsőfokú bíróság a rPtk. 221. § (1) bekezdésére hivatkozással rámutatott arra is, amennyiben az autókereskedés álképviselőnek minősülne, a képviseleti jog hiányát a képviselt utólagos jóváhagyása orvosolja, amely nincs alakszerűséghez kötve, arra szóban, írásban és ráutaló magatartással is sor kerülhet. A perbeli esetben ráutaló magatartásként értékelhető az alperes részéről az, hogy a képviselője által megkötött kölcsönszerződést teljesítette, ezáltal jóváhagyta az autókereskedő eljárását. Erre tekintettel nincs jelentősége annak, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az nem volt megállapítható, a szerződéskötés során az alperest képviselő autókereskedés nevében a szerződést aláíró személy képviseleti jogosultsága min alapult. Mindezekre figyelemmel a szerződés képviseletre, cégjegyzésre vonatkozó szabályok megsértése miatti, a rPtk. 217. §-a szerinti semmissége sem volt megállapítható.

Az elsőfokú bíróság utalt arra is, nyilvánvaló, hogy az alaki hibára hivatkozással a felperes szabadulni kíván a szerződés alapján őt terhelő kötelezettségek teljesítése alól, ami sérti a rendeltetésszerű és jóhiszemű joggyakorlás rPtk. 4. § (1) bekezdése és a rPtk. 5. § (2) bekezdése szerinti alapelvét.

V. A rPtk. 200. § (2) bekezdése alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlatra utalva az elsőfokú bíróság rámutatott, a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy ha ez a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható (BDT2006. 1450., BDT2000. 97.). A rHpt. 2. számú melléklet I.12.a., 12.b. pontja szerinti ügynöki tevékenység hatósági engedély, illetve bejelentés hiányában történő folytatásához, az annak keretében kötött szerződésekhez a rHpt. nem fűzi az érvénytelenség, semmisség jogkövetkezményét. A perbeli szerződés tehát abban az esetben sem érvénytelen, ha az annak megkötése során eljáró autókereskedés tevékenysége ügynökinek minősülne.

VI. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megalapozatlanul hivatkozott a felperes arra is, hogy az árfolyamok kedvezőtlen változása indokolta tette volna a hiteltartozás forintra átváltását, amitől az alperes elzárkózott, ezért a szerződés jóerkölcsbe ütközik, illetve a törlesztőrészletek jelentős megemelkedése folytán lehetetlen szolgáltatásra is irányul. Ezzel összefüggésben utalt a 6/2013. PJE határozat III.2.b. pontjában foglaltakra, amely szerint a deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciója nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe, jellemzően nem lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződések és a teljesítés lehetetlenülni sem tud mindaddig, amíg a teljesítés helyén törvényes fizetőeszköz létezik.

VII. Megalapozatlanul állította a felperes azt is, hogy a perbeli deviza alapú hitelszerződés olyan befektetési szerződés, amelynek megkötésére az alperes nem volt jogosult. A 6/2013. PJE határozat III.3. pontja értelmében a deviza alapú kölcsönök csak abban az esetben minősülnek a rHpt. 5. §-a szerinti, befektetési szolgáltatási tevékenység körében kötött szerződésnek, ha a deviza alapú hitel egyben befektetési hitel is, jelen esetben egyértelműen nem erről van szó. Az Európai Unió Bírósága (EUB) a C-312/14. számú ügyben hozott ítéletében kifejtette azt, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések esetén a banki műveletek a kölcsön és a törlesztőrészletek adott devizában (kirovó pénznem) nyilvántartott összegének a nemzeti pénznemre (lerovó pénznem) történő átváltására korlátozódnak, e műveletek rendeltetése nem befektetés megvalósítása, mivel a fogyasztó kizárólag a fogyasztási cikk vásárlásához vagy szolgáltatás igénybevételéhez szükséges összeghez kíván hozzájutni.

VIII. A szerződés tárgya, a folyósítandó hitel összege az 1/2016. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak megfelelően a perbeli kölcsönszerződésben, illetve az annak részévé vált Üzletszabályzatban egyértelműen meghatározott, valamint a törlesztőrészletek pontos összegének a meghatározásához szükséges árfolyam is, az Üzletszabályzat rendelkezései szerint az egyes törlesztőrészletek összege egyértelműen megállapítható, ezért a szerződés nem ütközik a rHpt. 213. § (1) bekezdés a), valamint e) pontjaiba.

A szerződés 9. pontja, valamint az Üzletszabályzat 17.2. pontja alapján nem kétséges az sem, hogy a THM milyen számítás eredménye, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába sem ütközik.

IX. Megalapozatlanul hivatkozott a felperes arra is, hogy a perbeli kölcsönszerződés azért semmis, mert ahhoz kapcsolódóan az alperes jogosulatlan pénzváltási tevékenységet végzett. Visszautalva az ügynöki tevékenység körében kifejtettekre, az elsőfokú bíróság azt is rögzítette, az EUB a C-312/14. számú határozatában egyértelműen kifejtette, a deviza alapú kölcsönszerződésekkel összefüggő banki árfolyamműveletek nem minősülnek pénzváltásnak.

X. A szerződésben kikötött ügyleti kamat mértékére hivatkozással is alaptalanul állította a felperes a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségét. A kamat felperes által kifogásolt mértéke

önmagában nem teszi a szerződést nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközővé, különös tekintettel arra, hogy elfogadta a szerződésben rögzített kamatot, a mértéke meghatározásának a szerződésben rögzített módját. Ezzel összefüggésben is utalt az elsőfokú bíróság a 6/2013. PJE határozatban foglaltakra, amely szerint a deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciója nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte a hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.

I. Fenntartotta, hogy a szerződés 12. pontja nem a valóságnak megfelelően tartalmazta azt, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek fogadta el. Az Üzletszabályzatot utólag szerezte meg, azt a szerződéskötéskor az alperes képviseletében eljáró ügyintéző nem olvasta fel, nem magyarázta el, ezáltal a rPtk. 205. §-ából fakadó kötelezettségét megsértve nem biztosított lehetőséget arra, hogy annak tartalmát befolyásolni tudja, illetve, hogy azt elfogadja. Az Üzletszabályzat ezért a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményben foglaltakra is figyelemmel a rPtk. 205/B. §-ában meghatározott feltételek hiányában nem vált a szerződés részévé, az a felek jogviszonyában „nem létezőnek” minősül. A blanketta szerződésben önmagában annak a rögzítése, hogy a fogyasztó elolvasta, akarataival egyezőnek nyilvánította a szerződésben, illetve annak mellékletében foglaltakat, nem jelenti azt, hogy ezek egyedileg megtárgyalt szerződési feltételek lennének, amint azt az EBH2011. 2413. számon közzétett határozatában a Kúria is rögzítette.

II. A felperes véleménye szerint abból, hogy az Üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, illetve a felek aláírása hiányában a kötelező alakítás sérült, az is következik, hogy az Üzletszabályzatnak a vételi jogra, mint a rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja szerint a szerződés kötelező tartalmi elemét jelentő szükséges biztosítékre vonatkozó rendelkezéséhez sem fűződik a célzott joghatás, a szerződés 10. pontja ugyanis a vételi jog tartalmát és gyakorlásának feltételeit illetően az Üzletszabályzatra utal, mindez azt eredményezi, hogy a szerződés nem tartalmazza a szükséges biztosítékok meghatározását, ezért a rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja szerint semmis.

Véleménye szerint a semmisség abban az esetben is megállapítható, ha az Üzletszabályzat a szerződés részévé vált és az az alakítás megsértése miatt nem semmis. Az Üzletszabályzat a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályos 16.1.3. pontjának az öt évet bármely okból meghaladó futamidő esetére újabb vételi jog alapítását előíró rendelkezése ugyanis a rPtk. 374. § (2) bekezdésébe ütközik, ezért semmis, ez pedig a rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja alapján a szerződés egészének semmisségét eredményezi. A szerződés érvénytelensége a szerződéskötés időpontjára vizsgálható (a szerződéskötést követő változásokat az érvénytelenségi okok vizsgálata során nem lehet figyelembe venni a 6/2013. PJE határozat szerint), a szerződés semmisségét tehát nem érinti az, hogy az Üzletszabályzat 16.1.3. pontjának 2008. december 1-től hatályos módosításával az alperes kiküszöbölte az érvénytelenséget.

III. Az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás elmaradásából eredő semmisség körében a felperes továbbra is állította, a deviza alapú kölcsönszerződések esetén kiemelkedő jelentősége van a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint a rPtk. 205. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség betartásának. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás akkor megfelelő, ha világosan és érthetően elmagyarázza a hitel igénylőjének azt, hogy az árfolyamváltozás kockázata korlátlan, arról tájékoztatja, hogy az árfolyam akár a többszörösére is emelkedhet, kifejezetten kimondja azt, hogy a korlátlan forintromlás következményeként a tartozás korlátlanul megnőhet, ebből fakadóan a törlesztőrészlet is korlátlanul nagyobb lehet. Az alperesi tájékoztatásnak – próbaszámítás alkalmazásával – arra kellett volna kiterjednie: a svájci frank átváltási árfolyama a szerződéskötést megelőző trend szerint 8%-ot emelkedett, ami a két ország gazdasági teljesítménye közötti különbségre vezethető vissza; 2007 júniusában az átváltási árfolyam mintegy 40 HUF/CHF értékkel alatta volt a trendnek, tehát hamarosan ilyen nagyságrendű árfolyam emelkedés várható, aminek hatásaként a törlesztőrészlet folyamatos és egyenletes fizetése esetén is a

tartozásállomány forintban emelkedik, az emelkedés mértéke akár 40-50%-ot is elérhet; a visszafizetendő törlesztőrészek összege akár három-négyszerese is lehet a forintszerződések törlesztőrészeinek.

A perbeli szerződés 7. pontjába foglalt tájékoztatás nem minősül a rPtk. szerinti megfelelő tájékoztatásnak, mert csak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat, az azonban, hogy erre milyen esetben, arányban, mértékben kerülhet sor, a tájékoztatásból nem tűnik ki, ahogyan az sem, hogy a deviza vagy a deviza alapú szerződéseknél kettős, átváltási- és kamatárfolyam van.

A szerződés megkötésekor az alperes képviselőjében eljáró ügyintéző sem magyarázta el a deviza alapú kölcsönök kockázatait, kérdésére a felperes azt a választ kapta, a világon a legstabilabb a svájci frank.

A felperes tehát annak tudatában írta alá a szerződést, hogy nem kell tartania az árfolyamkockázattól, az nem valós, illetve bizonyos mértékben korlátozott, megfelelő tájékoztatás esetén a szerződést nem írta volna alá.

A felperes hangsúlyozta azt is, az alperes képviselőjében eljáró ügyintéző ajánlása alapján választotta a deviza konstrukciót, forint hitel lehetőségéről nem is kapott tájékoztatást.

Semmis továbbá a szerződés azért is, mert az Európai Unió joga szerint a magyar deviza alapú kölcsönszerződés minősül tisztességtelennek. A 93/13/EGK irányelv ugyanis a fogyasztókkal kötött szerződésekben csak akkor engedélyezi a szerződés feltételének egyoldalú változtatását, ha az árváltoztatási módszerről egyértelmű leírás áll rendelkezésre. A 2005/29/EK irányelv 7. cikke pedig megtevesztőnek tartja azt a kereskedelmi gyakorlatot, amely valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan ügyleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna. Az Európai Unió jogviszonyokban továbbá a deviza alapú szerződés ún. indexált szerződésnek minősül, amelyben az index szerepét a svájci frank átváltási árfolyama és kamatárfolyama tölti be, az indexálás ugyanakkor a magyar jogba a jogharmonizációs kötelezettség ellenére nem került beépítésre.

A tájékoztatási kötelezettség utólag nem pótolható, ezért a szerződésből törölni kell azt az elemet, amire az vonatkozott, vagyis a deviza árfolyamának változásából eredő kockázat korlátozás nélküli adósra telepítését.

IV. A felperes változatlanul hivatkozott arra is, az alperesre a rHpt. 6. §-a szerinti pénzügyi vállalkozásként irányadóak a rHpt. 47. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak, azaz a pénzügyi szolgáltató tevékenység körében az alperes cégjegyzésére két igazgatósági tag együttesen jogosult, ennek a jognak az átruházására pedig csak együttes aláírási jogként kerülhet sor, ami egyébként az alperes létesítő okiratának rendelkezéseiből is következik.

Amennyiben az alperesre a rHpt. 47. §-a nem lenne irányadó, úgy a Ctv. 8. §-ának, valamint a rPtk. 223. § (1) bekezdésének rendelkezéseiből és a „nemo plus iuris” elvéből is az következik, a hitelszerződés aláírására szóló meghatalmazást az együttes cégjegyzésre jogosult két igazgatósági tag írhatta volna alá és a meghatalmazott részére csak együttes aláírási jogot ruházhattak volna át.

Mindezek alapján az alperes képviselőjében eljáró autókereskedő részéről két személynek kellett volna aláírnia a perbeli szerződést, helyett az okiraton csak egy személy aláírása szerepel. A szerződés ezért az alakiság megsértésével megkötöttnek minősül, így a rPtk. 217. §-a alapján semmis, tekintettel arra is, hogy a szerződéskötéskor sem az alperes, sem a kereskedő semmilyen módon nem igazolta a meghatalmazott aláírási jogosultságát.

A jogszabályban előírt alakiság megsértése a szerződést orvosolhatatlanul semmissé teszi, ezért az elsőfokú bíróság álképvisellel, az álképviselő eljárásának az alperes részéről történt jóváhagyásával kapcsolatos álláspontja ugyancsak téves.

Minden alapot nélkülöz az az ítéleti megállapítás is, hogy a felperes a rendeltetésszerű és a jóhiszemű joggyakorlás követelményét megsértve a szerződés alapján rá háruló kötelezettség teljesítése alól kíván szabadulni, az alaki hibára hivatkozás joga ugyanis mindenki számára biztosított.

V. A felperes fenntartotta, hogy a perbeli szerződés megkötésekor hatályos rHpt. 2. számú melléklet I.12.b. pontjára figyelemmel a szerződés megkötésekor az autókereskedő olyan ügynöki tevékenységet végzett, amihez az alperessel kötött írásbeli szerződésre és a felügyelet engedélyére, illetve a felügyelethez történt bejelentésre lett volna szükség, ennek hiányában a hitelszerződés érvénytelen, nem mellőzhette volna az elsőfokú bíróság annak a vizsgálatát, hogy az autókereskedő tevékenysége a rHpt. szerinti ügynöki tevékenységnek minősül-e, megtörtént-e az ehhez szükséges engedély kiadása, illetve a tevékenység bejelentése.

VI. Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a hitelszerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti semmisségét nem találta megállapíthatónak, annak ellenére, hogy a szerződés nem rendelkezik arról, a havi törlesztőrészeket milyen árfolyammal kell számolni, a naponta közzétett árfolyamból az alperes melyiket veszi figyelembe, továbbá a szerződés a törlesztőrészek esedékességének a meghatározását sem tartalmazza. Ezen lényeges kérdésekben való megállapodás hiánya a rPtk. 205. § (2) bekezdése alapján a szerződés érvénytelenségét eredményezi.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte helyes indokaira tekintettel.

Az elsőfokú eljárás során előadottakat fenntartva hangsúlyozta, a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján nem kétséges, hogy az Üzletszabályzat általános szerződési feltételként a rPtk. 205/B. §-ában foglaltaknak megfelelően a szerződés részévé vált, utóbbi 6. pontja arra, mint mellékletre kifejezetten utal, a felperes az általa aláírt szerződés 12. pontjában az Üzletszabályzat átvételét, megismerését elismerte, továbbá annak elfogadásáról is nyilatkozott. A felperestől elvárható gondosság körébe tartozik az, hogy az okirat aláírását megelőzően észlelje az abban foglaltak esetleges ténybeli valótlanágát, amennyiben ezt elmulasztja, utóbb erre igényt sikeresen nem alapíthat. A felperesnek lehetősége volt arra is, hogy megtagadja a szerződés aláírását, illetve követelhetne volna az Üzletszabályzat átadását, amennyiben arra nem került volna sor. Az alperes utalt arra is, a rHpt. 203. § (3) bekezdés a) pontjának 2003. január 1-től hatályos rendelkezése értelmében Üzletszabályzatait köteles volt az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségekben hirdetményben közzétenni, így azt a felperes a szerződéskötés helyszínén, az alperesi bankfiókban, valamint az interneten is megismerhette.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás elmulasztására hivatkozás vonatkozásában az alperes kiemelte, a 2/2014. PJE határozat értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozik, ezért a tisztességtelensége kizárólag akkor vizsgálható, ha az az átlagosan tájékozott fogyasztó számára nem volt világos és érthető. Ebben az esetben a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a tájékoztatást az adós megkapta, a szerződés szövegéből és a nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt a számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Ennek igazolása esetén a bizonyítási teher megfordul és az adós köteles bizonyítani, hogy a megfelelő tájékoztatás ellenére is a pénzügyi intézménytől olyan egyéb, hitelt érdemlő tájékoztatást kapott, amely alapján azt gondolhatta, a szerződéses rendelkezéssel ellentétben az árfolyamváltozásnak nincsen valós kockázata.

A perbeli szerződés 7. pontja a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseinek megfelelően, az átlagosan tájékozott fogyasztó számára világosan és érthetően tartalmazza az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. Abból egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, és ez jelentős kockázatot hordoz magában. A jelentős kockázat pedig azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészleteken kívül a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti. Ez a tájékoztatás a rPtk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezésével az okiratban szereplő „jelentős kockázat”, „fokozott kockázat” kifejezéseket a felperesnek a szavak általánosan elfogadott

jelentésére tekintettel úgy kellett értenie, hogy a kockázat komoly mértékű. Az alperes tehát egyértelművé tette a felperes számára azt, hogy jelentős kockázata van a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésének, valamint, hogy a forint gyengülése esetén milyen következményekkel kell számolnia. A kölcsönszerződés 7. pontjába foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatból – amint azt a perbelivel azonos tartalmú más szerzésekkel kapcsolatos jogvitában a 6.Pf.20.629/2016/4. számú, valamint 14.Gf.40.128/2016. számú határozatában a Fővárosi Ítélőtábla, továbbá határozataiban a Győri, Debreceni és Pécsi Ítélőtábla is megállapította – az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára egyértelműen felismerhető, illetve világosan érthető volt az, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, továbbá a kockázatfeltáró nyilatkozat nem kelt olyan látszatot, mintha az árfolyamváltozás kockázata ne lenne valós, vagy az csak korlátozott mértékben állna fenn.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a perbeli hitelszerződés a képviseleti jogosultságra, illetve az írásbeliségre vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt sem érvénytelen. Abban az esetben, ha a képviseleti jog hiánya és az írásbeli alak megsértése miatt a szerződés mégis érvénytelennek bizonyulna, nincs jogszabályi akadálya annak – amint arra a Kúria a Pfv.VI.20.968/2015. számú határozatában rámutatott –, hogy az alperes utólag jóváhagyja az álképviselő eljárását, amely jóváhagyás nincs alakszerűségekhez kötve és melynek megtörténte esetén a szerződés érvényes.

Tekintve, hogy az Üzletszabályzat a szerződés részévé vált és abban az – elsőfokú eljárás során már részletesen kifejtettek szerint – mind a havi törlesztések elszámolása során alkalmazásra kerülő árfolyam, mind a törlesztőrészek esedékességének időpontja meghatározásra került, a perbeli szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem érvénytelen. Az elszámolás során irányadó árfolyamnak – arra figyelemmel, hogy a 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) értelmében az elszámolás során az MNB árfolyamot kell alkalmazni – már nincs relevanciája.

A Fővárosi Ítélőtábla a 10.Gf.40.474/2016/6. számú végzésével a per tárgyalását felfüggesztette az EUB előtt C-51/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

A folytatódó eljárásban az előkérdésnek minősülő ítéletben – valamint a C-118/17. számú ítéletben – foglaltakat értelmezve az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás alkalmatlanságára vonatkozó álláspontját a felperes, a megfelelőségére vonatkozó álláspontját az alperes változatlanul fenntartotta.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta és abból helytállóan vont le következtetést a kereset alaptalanságára.

Teljes egészében osztotta a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság álláspontját az Üzletszabályzat szerződés részévé válása tekintetében.

A szerződés végleges tartalma a szerződéskötés során a szerződő felek között zajló alku eredményeként alakul ki. Általános szerződési feltétel (ÁSZF) alkalmazása esetén viszont a szerződéskötés ezen szokásos rendje megváltozik, nincs „alkufolyamat”, a szerződéskötések tömegére előre kidolgozott rendelkezések kettős, konjunktív, a szerződéskötéskor hatályos rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén válnak a szerződés részévé: egyrészt szükséges, hogy az ÁSZF alkalmazója a rendelkezéseket a másik fél számára megismerhetővé tegye, másrészt, hogy a másik fél azokat kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság ezen jogszabályi feltételek teljesülését annak alapján, hogy a felperes a kölcsönszerződés 12. pontjában elismerte, az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el. Ezen fogyasztói nyilatkozat kölcsönszerződésben rögzítése az alperes részéről a legcélszerűbb módja annak igazolására, hogy a vele szerződő fél az Üzletszabályzatot megismerte és elfogadta. A megismerés hiánya esetén a fogyasztó dönthet úgy, hogy nem írja alá a szerződést, illetve követelheti az Üzletszabályzat átadását, mindezek elmulasztása következményeként a perbeli esetben – ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helytállóan jutott – a rPp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperest terhelte az írásbeli nyilatkozata valóságtartalmának a megdöntése, melyre nem került sor, önmagában a szerződéses nyilatkozat utólagos, egyoldalú kétségbe vonása pedig – az alperes vitatásával szemben – az Üzletszabályzattal kapcsolatos tényállításai alátámasztására nem alkalmas.

Eltérő jogi következtetés levonására a fellebbezésben e körben felhívott 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény, valamint eseti döntés sem ad alapot; az előbbi a 9.c. pontjában a szerződéskötéskor nem megismerhető kikötés vonatkozásában rögzíti, hogy az nem válik a szerződés részévé, az EBH2011. 2413. számon közzétett eseti döntés pedig – többek között – arra vonatkozik, hogy önmagában annak rögzítése, hogy az ügyfél elolvasta, megértette és az akaratával egyezőnek nyilvánította az Üzletszabályzatot, nem jelenti azt, hogy az abban foglaltak egyedileg megtárgyalt szerződéses rendelkezéseknek minősülnek.

Az Üzletszabályzat szerződés részévé válása folytán súlytalan a rHpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja szerinti kötelező tartalmi elem, a biztosíték meghatározásának a hiányára vonatkozó fellebbezési érvelés is.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes, hogy az Üzletszabályzat 16.1.3. pontja, melyben nemcsak az alperest a szerződés aláírását követő öt éven át megillető vételi jogot rögzítették, hanem azt is, abban az esetben, ha a hitel futamideje meghaladja az öt évet, a felek az öt év lejártát követő naptári nappal a szerződésből hátralévő idő + egy éves időtartamra – további nyilatkozat vagy szerződés aláírása nélkül – újabb vételi jogot alapítanak, a rPtk. 375. § (4) bekezdésén keresztül alkalmazandó rPtk. 374. § (2) bekezdésébe ütközés folytán semmis, a keresettel vitatott rendelkezés ugyanis a vételi jog legfeljebb öt éves időtartamra történő kikötését engedő kógens jogi szabályozás megkerülését, az opciós jog meg nem engedett meghosszabbítását célozta, ugyanakkor a rPtk. 200. § (2) bekezdése szerinti érvénytelenségi ok a szerződés keresettel kért érvénytelenségének a megállapítására nem vezethetett az alábbiakra figyelemmel.

A 6/2013. PJE határozat szerint amennyiben a semmisségi ok nyilvánvalóan jól körülhatárolható, a többi rendelkezésre nincs kihatással, a szerződés annak figyelmen kívül hagyásával teljesíthető, akkor az csak részleges érvénytelenséget eredményez, melynek kizártsága a rHpt. 213. § (1) bekezdésének rendelkezéseiből sem következik. Fogyasztói jogügylet esetén a rPtk. 239. § (1) bekezdésétől eltérően a bíróságnak nem azt kell vizsgálnia, hogy a felek a szerződést az érvénytelen rész nélkül is megkötötték volna-e, hanem a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján azt, hogy anélkül a szerződés teljesíthető-e. Ezen határozat indokolásából az is kitűnik, hogy a jogegységi tanács álláspontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos jogvitákban a bíróságnak az érvénytelenségi ok kiküszöbölésére kell törekednie.

Az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pontjának indokolása szerint az érvénytelenségi ok kiküszöbölése valójában a szerződés tartalmának a módosításával az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelem kiküszöbölését jelenti; az érvényessé nyilvánítás esetkörébe vonta a bírói gyakorlat az „érvényessé válás” (konvalidálódás) eseteit is, vagyis amikor az érvénytelenség oka magától hárul el, továbbá azt is, ha azt a felek maguk hárítják el, melynek egyik lehetséges módja a szerződés módosítása.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az Üzletszabályzat 16.1.3. pontjának az öt évet meghaladó vételi jog alapítására vonatkozó rendelkezése a rPtk. 374. § (2) bekezdésében foglaltakkal

összhangban álló kikötéstől egyértelműen elhatárolható része, mely a szerződés teljesítését, a jogszerűen előírt biztosíték szerepének a betöltését nem gátolja, tehát ezen okból a szerződés részleges érvénytelensége állna fenn, mely ugyanakkor az alábbiak szerint orvoslást nyert.

A 2009. évi CL. törvény 56. § (2) bekezdésével kiegészített rHpt. 210. § (14) bekezdése – mely a 170. § (7) bekezdése értelmében a hatályba lépését megelőzően kötött szerződésekre, így a perbelire is irányadó – engedte, hogy a pénzügyi intézmény az ügyféllel kötött szerződés feltételeit az ügyfél számára nem kedvezőtlenül, egyoldalúan módosítsa.

Helytállóan vette figyelembe ezért az elsőfokú bíróság azt, hogy az alperes a perbeli szerződés tekintetében 2009. január 15-i hatállyal az Üzletszabályzat 16.1.3. pontjából a – fent kifejtettek szerint – semmis rendelkezést elhagyta, mely a rPtk. 374. § (2) bekezdésében foglaltakkal összhangban áll, így a felperesre nyilvánvalóan nem kedvezőtlen és egyben az érvénytelenségi ok kiküszöbölését eredményező szerződésmódosításnak minősült.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint a rPtk. 205. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség betartására vont le következtetést.

A rHpt. 203. §-ának a 2005. január 1-től hatályos, a 2004. évi LXXXIV. törvény 30. §-ával módosított (6) bekezdése értelmében a pénzügyi intézménynek olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél az aláírásával igazolja; a (7) bekezdés értelmében a kockázatfeltáró nyilatkozatnak a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

A szerződéskötéskor hatályos rPtk. 209. § (4) bekezdése akként rendelkezett, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

A 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása következtében a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, melynek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

A 6/2013. PJE határozat 3. pontja szerint a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. Az indokolás szerint a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, nem kellett a pénzügyi intézménynek arra nyilatkoznia, hogy a szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa, mert ilyen jellegű tájékoztatás nem is lett volna teljesíthető, az árfolyam emelkedése, csökkenése nem volt előre pontosan látható, kiszámítható, különösen hosszú időintervallumú szerződések esetén.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az EUB sem állított fel a fentieknél szigorúbb követelményrendszert az árfolyamkockázatról történő tájékoztatással összefüggésben, erre a felperes által felhívott C-118/17. számú és az előkérdésnek minősülő C-51/17. számú ügyben hozott ítéletekből sem vonható le következtetés. Az uniós joggyakorlat szerint a pénzügyi intézménynek

elegendő tájékoztatást kellett nyújtania a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, annak ki kell terjednie a tagállam fizető eszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben az adós jövedelmét kapja leértékelődik azon devizához képest, mint amelyben a kölcsönt nyújtották. Az EUB sem kívánja meg a tájékoztatásban számítások levezetését, konkrét adatok bemutatását ahhoz, hogy a tájékoztatás megfelelősége megállapítható legyen, azt hangsúlyozta, hogy a tagállami bíróság feladata az eset összes körülményeinek figyelembevételével annak megítélése, hogy a fogyasztó az árfolyamkockázatról megfelelő tartalmú tájékoztatást kapott-e.

Mindezek figyelembevételével helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy az alperes a törvényi kötelezettségének eleget tett, nem kizárólag az Üzletszabályzatba, hanem a könnyen áttekinthető kölcsönszerződés 7. pontjába kockázatfeltárási nyilatkozatot foglalt, melynek tudomásulvétele vonatkozásában az írásbeli alakítás teljesült az okirat felperes általi aláírása folytán, a tájékoztatás megfelelőnek minősült, ugyanis világosan és érthetően tartalmazta az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára azt, hogy az árfolyam és a kamat változásának jelentős, fokozott kockázata van, mely valós, az nem korlátozott mértékben őt terheli, a változás növelheti az általa fizetendő szolgáltatás mértékét – nemcsak a törlesztőrészeket, hanem a teljes hátralévő tőketartozást is –, mindezt a tájékoztatás tisztességtelenségére a felperes alaptalanul hivatkozott.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezési érvelését a képviseleti jog hiányára és az álképviseleti eljárás jóváhagyásának a kizártságra vonatkozóan sem.

A szerződéskötéskor hatályos rHpt. 47. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a cégjegyzésre – ide értve a bankszámla feletti rendelkezést is – és a hitelintézet nevében a pénzügyi szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos kötelezettségvállalásra részvénytársasági vagy szövetkezeti formában működő hitelintézet esetében két igazgatósági tag, illetve két ügyvezető együttesen jogosult.

A rHpt. 47. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti együttes aláírási jog – a hitelintézet igazgatósága által jóváhagyott belső szabályzatban rögzített eljárási rend szerint – együttes aláírási jogként átruházható.

A rHpt. fenti rendelkezései tehát pénzügyi intézmény esetén két személy eljárásához kötik a kölcsönszerződés létrejöttét, mely nem csak akként valósulhat meg, hogy a pénzügyi intézet cégjegyzékbe bejegyzett képviseleti joggal rendelkező személyei írják alá a szerződést, hanem akként is, hogy a két együttes képviseletre jogosult egy harmadik személynek ad meghatalmazást. A 2006. november 15-én kelt együttműködési keretmegállapodás (A/9.) és a 2007. június 27-én kelt ügyleti meghatalmazás (A/10.) alapján tehát az alperes helyett és nevében a ... Kft. a rPtk. 219. § (1) bekezdése alapján eljárhatott, melynek következtében a rPtk. 219. § (2) bekezdése szerint az alperes vált jogosítottá és kötelezetté. Nem került beazonosításra a perben a kölcsönszerződést aláíró természetes személy alperesi meghatalmazotthoz fűződő kapcsolata, nem tisztázott az eljárási joga alapja, ennek azonban a fellebbezésben állított jelentősége nincs, figyelemmel arra, hogy kétségmentes az esetleges álképviselet jóváhagyása. Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság azon egységes bírói gyakorlatra, mely szerint az álképviselő nyilatkozatának jóváhagyása nincs alakszerűséghez kötve, az a képviselt részéről írásban, szóban vagy ráutaló magatartással is megtörténhet, ráutaló magatartásként lehet értékelni, ha az álképviselő által kötött szerződést a képviselt magára nézve kötelezőnek ismeri el, és teljesíti az abból eredő kötelezettségeit. Jogszabályi tilalom hiányában az rHpt.-ben előírt alaki követelmény megsértése esetén sem kizárt az álképviselő eljárásának utólagos, formakényszer nélküli jóváhagyása, amely esetben a szerződés érvényesen létrejön. Önmagában tehát azzal, hogy a kölcsön folyósításra került, az alperes a szerződésben foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el, magatartása a rPtk. 221. § (1)

bekezdése szerinti álképviselői eljárás utólagos jóváhagyásának minősül, melynek következtében a szerződés bizonyosan érvényesen létrejött.

Teljes egészében osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, hogy a perbeli szerződés érvényességére nem kiható körülmény, ha azt az alperes képviselőjében eljárva olyan gazdasági társaság kötötte meg, amely – ha a tevékenysége ügynökinek minősült – azt bejelentés vagy engedély nélkül végezte. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a rHpt. ágazati jogszabályként nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét a rHpt. 2. számú melléklet I.12.a. és b. pontjai szerinti ügynöki tevékenység bejelentés vagy hatósági engedély hiányában történő végzéséhez és ettől eltérő jogi következtetés levonására a rHpt. értelmezése alapján sem lehetett jutni.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint iratellenes a felperes fellebbezési érvelése a havi törlesztőrészlet számításánál alkalmazott árfolyam, illetve a törlesztőrészletek esedékességének a meghatározatlanságára vonatkozóan.

Az Üzletszabályzat 18.3.2. és 18.3.3 pontjai részletezik a törlesztőrészlet számítási metódusát szöveges leírás és képlet – melynek elemei ugyanitt definiáltak – alkalmazásával.

Az Üzletszabályzat 21. pontja egyértelműen tartalmazza a törlesztőrészlet esedékességét akként, hogy az minden naptári hónapban az a nap, amely számánál fogva megegyezik a hitelfolyósítás napjával, illetve amennyiben az adott hónapban nincs ilyen számú nap, úgy az a hónap utolsó napja. Mindezt nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem osztotta a felperes érvelését a kölcsönszerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközésére vonatkozóan.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak – a fent kifejtettek szerint – sem eltérő tényállás megállapítására, sem eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság helytálló ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes másodfokú perköltsége megfizetésére, melyet a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodva a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával 20.000 forint + áfa összegű jogi képviselői munkadíjban határozott meg, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján döntött a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték Magyar Állam általi viseléséről.

Budapest, 2019. május 7.

. Kurucz Zsuzsánna s. k.
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k. előadó bíró

Dr. Félegyházy Megyesy Fatime s. k. bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő